

Qendra për Arsim e Kosovës
Kosova Education Center

KEC

Kodi: 057

ZHVILLIMI I SHKATHTËSIVE TË SHEKULLIT 21 NË LËNDËN E MATEMATIKËS (KLASAT 1-5, 6-9)

Tipi i programit: Themelor

Hyrje:

Programi i Arsimit Themelor (PATH) është program pesëvjeçar i cili financohet nga Agjencia për Zhvillim Ndërkombëtar e Shteteve të Bashkuara të Amerikës (USAID) dhe nga Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë (MASHT), dhe implementohet nga FHI 360, me qëllim të ofrimit të përkrahjes për shkollat kosovare që të zhvillojnë shkathtësitë relevante të shekullit 21 të nxënësit.

Programi i Arsimit Themelor përbëhet prej tri komponentëve kryesorë:

1. Zhvillimi i kapacitetit të komunave dhe shkollave për udhëheqjen dhe menaxhimin e shkollave
2. Zhvillimin e kapaciteteve të shkollave për vlerësimin për të nxënë dhe
3. Përmirësimin e zhvillimit të mësimdhënësve pa shkëputje nga puna.

Komponenti i tretë për zhvillimin e mësimdhënësve implementohet në partneritet me Qendrën për Arsim të Kosovës (KEC), e cila i koordinon aktivitetet në këtë komponentë me një qasje të integruar dhe në bashkëpunim të ngushtë me personelin teknik të Programit për Arsim Themelor.

Programi për Arsimin Themelor gjatë vitit 2011 ka zhvilluar një program koherent për zhvillimin profesional të mësimdhënësve pa shkëputje nga puna. Ky program dallon nga trajnimet e deritanishme për disa arsye. Së pari, për arsye sepse pjesa më e madhe e këtij programi zhvillohet me bazë në shkollë dhe ndërmerr një sërë masash për sigurimin e cilësisë dhe qëndrueshmërisë:

1. Janë hartuar dhe miratuar Standardet e PATH për Fasilitimin e të Nxënës;
2. Është hartuar dhe miratuar Lista e Shkathtësive Prioritare e PATH;
3. Janë akredituar katër kurse për zhvillimin profesional të mësimdhënësve, si dhe janë hartuar, testuar dhe përgatitur për akreditim edhe katër kurse tjera të kësaj komponente;
4. Janë zhvilluar kapacitetet për implementimin e këtyre kurseve (32 kryefasilitatorë dhe 73 fasilitatorë shkollorë);
5. Janë themeluar dhe pajisur Qendrat për Ngritje Profesionale (QNP);

6. Janë shpërndarë pakot me pajisje teknologjike nëpër QNP dhe shkolla për të mundësuar implementimin e këtyre kurseve.
7. Janë hartuar doracakët për kurset përkatëse për të ndihmuar informimin për qasjet e reja në mësimdhënie dhe të nxënë në shkollat kosovare.

Kurset për zhvillimin profesional të mësimitdhënësve janë hartuar nga KEC-i në kuadër të jetësimit të këtij programi të PATH për ngritjen profesionale të mësimitdhënësve kosovarë dhe janë në përputhje të plotë edhe me prioritetet dhe me objektivat strategjike të Planit Strategjik të Sektorit të Arsimit të MASHT (2011-2016) për përmirësimin e mësimitdhënies dhe të nxënësve në Kosovë. Qendra për Arsim e Kosovës është e përkushtuar ndaj ngritjes së cilësisë së mësimitdhënies dhe të nxënësve përmes zhvillimit profesional të mësimitdhënësve pa shpëputje nga puna. Deri tani, KEC ka zhvilluar dhe implementuar dhjetëra programe për aftësimin e mësimitdhënësve vet dhe në bashkëpunim me partnerë vendorë dhe ndërkombëtarë, përfshirë MASHT-in dhe drejtoritë komunale të arsimit.

Kursi “Zhvillimi i Shkathtësive të Shekullit 21 në lëndën e Matematikës”

Kursi “Zhvillimi i Shkathtësive të Shekullit 21 në lëndën e Matematikës” është zhvilluar në kuadër të përpjekjeve të Programit për Arsimin Themelor për të ndihmuar arsimin kosovar në zhvillimin e shkathtësive relevante të shekullit 21 tek nxënësit e shkollave fillore dhe të mesme të ulëta. Kursi është hartuar nga një ekip i përbërë nga konsulentë vendorë dhe ndërkombëtarë në fushën e matematikës si Alida Thaqi, Fatbardha Reka, Nehat Duraku, Jehona Xhaferi, Keith Prenton dhe Armend Shabani. Kursi “Zhvillimi i Shkathtësive të Shekullit 21 në lëndën e Matematikës” është hartuar në një proces të përbërë nga këto faza:

- Punimi i skicës, në bashkëpunim me konsulentë
- Testimi i skicës në punëtorinë e parë provuese
- Hartimi i versionit të parë punues
- Testimi i versionit të parë në punëtorinë e dytë testuese
- Finalizimi i kursit
- Finalizimi i materialeve të kursit
- Përgatitja për akreditim (përfshirë listën e fasilitatorëve) dhe
- Dorëzimi i kërkesës për akreditim në MASHT.

Qëllimet e kursit:

- Të kuptuarit e matematikës si shkencë e modeleve dhe e raporteve dhe si një shkencë që zbatohet në situata të ndryshme në jetën e përditshme
- Ngritja e vetëdijes për qasjet, burimet dhe teknologjitë e reja në mësimitdhënien e matematikës,
- Paraqitja e rolit të hulumtimeve matematikore në zhvillimin e shkathtësive të shek. XXI siç janë: zgjidhja e problemeve, puna ekipore, të menduarit kritik dhe TIK-u në mesin e nxënësve tuaj,
- Ofrimi i ideve praktike për t’u përdorur në orët e matematikës,
- Përmirësimi i arritjeve të nxënësve në matematikë.

Rezultatet e të nxënit

Pas përfundimit të kursit, vijuesit janë në gjendje të:

- Kuptojnë procesin e hulumtimit në matematikë
- Kuptojnë strategjitë sipas Polyas për zgjidhjen e problemeve
- Kuptojnë për hulumtimet e reja në lidhje me zhvillimin e fëmijëve dhe zhvillimin e trurit
- Organizojnë aktivitete në klasë për të zgjeruar të kuptuarit e numrit tek nxënësit.
- Organizojnë probleme praktike në klasat e tyre.
- Shpjegojnë konceptet matematikore nëpërmjet shembujve konkretë nga përditshmëria jonë
- Mësojnë disa lojëra që mund të ndërliidhen me njësitë përkatëse nga matematika
- Njihen me punën e kalkulatorit dhe programeve kompjuterike (Geogebra, Excel, Logo)
- Njihen me disa burime të rëndësishme në internet.
- Kërkojnë, përmes makinave të kërkimit, për burime të tjera të informacionit, e që lidhen drejtpërdrejtë me punën e tyre të përditshme në shkollë.

Implementimi i kursit (metoda, forma, dhe vendi):

Kursi “Zhvillimi i Shkathtësive të Shekullit 21 në lëndën e Matematikës” do të realizohet në dy faza:

1. Kursi treditësh në Qendrat për Ngritje Profesionale ose në shkolla (24 orë)

Në këtë rast, kursi do të zbatohet në Qendër për Ngritje Profesionale, ose në shkollë nga 2 fasilitatorë shkollorë të aftësuar dhe certifikuar nga PATH-KEC. Gjatë kësaj faze fasilitatorët shkollorë do të jenë të përkrahur nga kryefasilitatorët përkatës të certifikuar nga PATH-KEC. Programi i Arsimit Themelor do të sigurojë edhe materialet e duhura, doracakët, dhe teknologjinë arsimore për realizimin e kursit. Gradualisht, shkollat dhe komunat do të inkurajohen për të marrë pjesë në sigurimin e kushteve për implementimin e kursit.

Punëtorja treditëshe realizohet prej orës 8.30 deri 16.30, me katër sesione 90 minutëshe gjatë ditës.

2. Zbatim i njohurive të reja me nxënësit në klasë të fituara nga kursi

Pas përfundimit të ditës së dytë të kursit treditëror, në dy javët në vijim mësimdhënësi fillon të zbatojë përmbajtjen e kursit me nxënës në klasë për të zhvilluar shkathtësitë relevante të tyre. Në ditën e tretë të kursit, mësimdhënësit sjellin përvojat e tyre nga puna me nxënësit në klasë, dhe planifikojnë dinamikën e punës deri te përmbushja e kriterëve për certifikim. Vijuesit e kursit do të jenë mësuesit e ciklit fillor dhe arsimtarët e shkollave të mesme të ulëta nga lënda e matematikës, të përkrahur nga fasilitatorët shkollorë dhe drejtori/ja i/e shkollës. Këta mësimdhënësit duhet të kenë njohuri të mira të matematikës në përgjithësi.

Certifikimi i mësimdhënësve të kursit pritet të bëhet në një periudhë kohore prej 12 javësh nga data e përfundimit të kursit treditëror. Gjatë kësaj periudhe, dhe në vazhdimësi, mësimdhënësit do të inkurajohen të organizojnë aktivitete me nxënësit në klasë. Të gjitha aktivitetet duhet të jenë në përputhje

të plotë me konceptin dhe planin e programin e lëndës, me qëllimet e kurrikulës kombëtare, dhe me shkathtësitë relevante të PATH-it.

Pjesëmarrësit dhe numri i pjesëmarrësve

Numri i synuar i pjesëmarrësve të trajnuar në kursin “Zhvillimi i Shkathtësive të Shekullit 21 në lëndën e Matematikës” për vitin e tretë të projektit është rreth 1300 mësimdhënës të matematikës dhe mësimdhënës klasorë.

Të gjithë mësimdhënësit e trajnuar do të pajisen me udhëzuesit për realizimin e këtij kursi, si dhe secila shkollë e përfshirë në proces do të pajiset me pakon teknologjike për matematikë.

Kushtet për certifikim dhe pikët e fituara

Kusht për certifikimin është përcjellja me rregull e kursit treditor me së paku 90% të orëve të trajnimit, realizimi i së paku pesë planeve mësimore duke përdorur njohuritë e fituara në kurs, dhe dokumentimi i punës në dosjen profesionale të mësimdhënësit e cila në fund verifikohet me nënshkrim nga drejtori i shkollës.

Për këto aktivitete të realizuara, mësimdhënësi fiton gjithsej 24 orë të llogaritura për certifikim (kredi).